

[Начало](#) > ... > [Предприемане На Съдебни Действия](#) > [Медиация](#) > [Медиация В Държавите От ЕС](#) > [France](#)

Медиация в държавите от ЕС

Съдържание,
предоставено от
Франция

Франция

Вместо да се обръщате към съда, защо не опитате да разрешите спора си чрез медиация? Това е способ за алтернативно разрешаване на спорове, при който омбудсманът помага на страните по спора да постигнат споразумение. Във Франция правителството и лицата, упражняващи юридически професии, са запознати с предимствата на медиацията и в законодателството силно се насърчава нейното използване.

Към кого да се обърна?

Във Франция не съществува централен или правителствен орган, който да отговаря за регулирането на професията на омбудсмана.

Няма национален официален уебсайт по въпросите на медиацията. На уебсайта www.justice.fr обаче има раздел „Медиация“, както и на уебсайта за [обществените услуги на омбудсмана на предприятията](#) или на уебсайта за [административна медиация](#).

Всеки апелативен съд публикува списъци на омбудсманите по гражданскоправни, социалноправни и търговскоправни въпроси. Тези списъци се изготвят съгласно член 8 от Закон № 2016-1547 от 18 ноември 2016 г. за модернизирание на съдебната система на 21-ви век. Макар че основната цел е да се предостави информация на съдиите, списъците могат да бъдат споделени и със страните по спора чрез всякакви средства. Те са достъпни на уебсайтовете на съответните апелативни съдилища.

В коя област е допустимо прибягването до медиация и/или то е най-често срещано?

Страните могат да прибягват до медиация по всяко време и във всяка област на правото с изключение на тези области, които попадат в приложното поле на « нормите на публичната политика ». Така например медиацията не може да се използва за заобикаляне на повелителните норми относно брака или развода.

Медиацията се практикува в различни области, като например:

- междусъседски спорове
- спорове между собственици и наематели
- семейни спорове
- спорове между човешките отношения в рамките на организациите
- спорове между предприятия при изпълнение на договор или всяка друга конфликтна ситуация
- спорове между предприятия и банковата система
- спорове, свързани с възлагането на обществени поръчки, или спорове с държавни администрации, обществени институции или местни власти.

Какви правила трябва да бъдат следвани?

Прибягване към медиация

Медиацията по гражданскоправни въпроси е въведена във френското право със Закон № 95-125 от 8 февруари 1995 г. относно организацията на съдилищата и гражданското, наказателното и административното производство.

С Постановление № 2011-1540 от 16 ноември 2011 г. Директива 2008/52/ЕО на ЕС се транспонира във френското право. С директивата се установява рамка за улесняване на уреждането на спорове между страните по взаимно съгласие с помощта на трета страна, в случая омбудсман. С постановлението се разширява обхватът на разпоредбите на директивата, така че да включва не само трансграничната медиация, но също така вътрешна медиация, с изключение на споровете, свързани с трудови договори или административноправни спорове, свързани с упражняването на суверенната власт на държавата.

С постановлението от 16 ноември 2011 г. се изменя също така законът от 8 февруари 1995 г. с цел въвеждане на обща правна уредба в областта на медиацията. С него се дава определение на понятието „медиация“, посочват се условията, на които трябва да отговаря омбудсманът, и се потвърждава принципът на поверителност, който е от съществено значение за успеха на процеса на медиация.

От 2010 г. омбудсманът на предприятията, назначен с указ на президента на републиката и подчинен на министъра на икономиката, финансите и възстановяването, предлага безплатни и поверителни медиаторски услуги на обществени и частни заинтересовани страни. По този начин омбудсманът участва в целта от обществен интерес за разработване на методи за алтернативно разрешаване на спорове. Омбудсманът може да бъде потърсен при спорове между предприятия, при изпълнение на поръчка или всяка друга конфликтна ситуация, или в случай на спорове, свързани с възлагането на обществени поръчки, или спорове с държавни администрации, обществени институции или местни власти.

Накрая, в Кодекса на административното правосъдие е включен раздел, отнасящ се до административната медиация, поискана от страните или съда (вж. член L. 213-1 и следващите).

Медиация по споразумение:

Страните могат да решат да се консултират с омбудсман по тяхна преценка. В този случай не е необходимо да се обръщат към съда.

При всички случаи страните, които са отнесли спора си до съда, все още могат, ако имат желание, да го уредят по взаимно съгласие, като се обърнат към омбудсман.

Разпоредена от съда медиация:

В случай на заведен пред съда иск: „съдът, пред когото даден спор е отнесен за разрешаване, може със съгласието на страните да посочи трето лице, което да ги изслуша и да съпостави гледните им точки, за да намерят разрешение на спора, който ги противопоставя“ (член 131-1 от Гражданския процесуален кодекс).

По семейноправни въпроси, при определяне на това как ще се упражняват родителските права или при постановяване на временни мерки по бракоразводни дела съдът също така може да укаже на страните да посетят информационна среща относно медиацията, като тя е безплатна за страните и не може да породи никаква особена санкция (членове 255 и 373-2-10 от Гражданския кодекс).

Със Закон № 2019-222 от 23 март 2019 г. относно програмирането за периода 2018—2022 г. и реформата на съдебната система в член 373-2-10 от Гражданския кодекс се въвежда медиация след постановяването на решение:

„Ако страните не са постигнали съгласие, съдът прави опит да ги помири.

За да помогне на родителите да се споразумеят относно упражняването на родителските права, съдът може да им предложи да участват в медиация, освен когато има твърдения, че единият родител е

проявил насилие спрямо другия родител или детето. Ако родителите са съгласни на медиация, съдът може да назначи за тази цел семеен омбудсман, включително в окончателното решение относно начина на упражняване на родителските права.

Освен когато има твърдения, че единият родител е проявил насилие спрямо другия родител или детето, съдът може също да насочи родителите към среща със семеен омбудсман, който да ги информира за целта и начина на провеждане на мярката за медиация.“

Съдът може също така да предложи медиация и по административни въпроси: „когато административен съд или административно апелативно съдилище разглежда спор, председателят на съдебния състав може, ако страните са съгласни, да назначи медиация, за да се опита да постигне съгласие между тях“ (член L.213-1 от Кодекса на административното правосъдие). Същите правила се прилагат и пред Държавния съвет, върховния административен съд (член L. 114-1 от Кодекса на административното правосъдие).

Разпореждане за медиация:

В случай на заведен пред съда иск, при който страните не са изразили съгласие за медиация „съдът може да им разпорежи да се срещнат с омбудсман, който да ги информира за целта и начина на провеждане на мярката за медиация в рамките на период от време, определен от съда (...).“ (член 127-1, от Гражданския процесуален кодекс).

„Задължителна“ медиация

Съгласно последните законодателни промени във френското право използването на медиацията при определени обстоятелства става задължително.

С член 7 от Закон № 2016-1547 от 18 ноември 2016 г. за модернизирание на съдебната система на 21-ви век в 11 съдилища се въвежда експериментално изискване за прибягване до семейна медиация преди сезирането на съда. Първоначално беше предвидено експериментът да приключи в края на 2019 г., но срокът му бе удължен до 31 декември 2020 г., а след това до 31 декември 2022 г.

Всеки, който желае промяна на решение на семеен съд или разпоредба на одобрено от съда споразумение, трябва да прибегне до семейна медиация, преди да отнесе отново въпроса пред съда. Ако това не бъде направено, молбата за изменение няма да бъде допусната.

Това се прилага по отношение на молби, които се отнасят до:

- обичайното местопребиваване на детето;
- правото на посещение и правото на престой на детето;
- приноса на родителя към образованието и издръжката на малолетно или непълнолетно дете;
- решения, свързани с упражняването на родителски права.

Прибягването до семейна медиация преди повторно сезиране на съда не е задължително, ако:

- има насилие от страна на единия родител спрямо другия родител или спрямо детето или има молба за одобрение на споразумение между страните.
- в оценката на съда се съдържа друга основателна причина да не се изисква страните да прибегнат до медиация, преди да се обърнат отново към съда.

Със Закон № 2019-222 от 23 март 2019 г. относно програмирането за периода 2018—2022 г. и реформата на съдебната система използването на способ за алтернативно разрешаване на спорове, като например медиация, във връзка с иски, свързани с изплащането на сума, ненадвишаваща 5 000 EUR, свързани със спор между съседи, или неестествено нарушение в междусъседските отношения, става задължително. Преди тези молби да могат да бъдат отнесени до съда, страните трябва, по своя преценка, да се опитат да се помирят, ръководени от помирител, да прибегнат до медиация или да се включат в процедура, основана на участие. В случай че не направят това, съдът може да постанови служебно, че молбата е недопустима. В закона обаче се предвиждат пет изключения:

- ако поне една от страните е поискала от съда да одобри споразумение;
- ако трябва да бъде подадена жалба пред органа, който е издал решението, преди да бъде сезиран съдът;
- ако прибегването до едно от посочените в първа алинея средства за разрешаване на спорове по взаимно съгласие не е възможно по основателна причина, по-специално ако помирителите не са на разположение в разумен срок; или
- ако е налице специална разпоредба, съгласно която от съда или административния орган се изисква да направи предварителен опит за помирение;
- ако кредиторът неуспешно е започнал опростена процедура за искиове с малък материален интерес.

Споровете пред административния съд може да бъдат предмет на задължителна предварителна медиация, която е безплатна и с присъствието на омбудсман, назначен за всеки вид спор. Понастоящем задължителната предварителна медиация се предвижда за спорове, отнасящи се до решения на *Rôle emploi* и определени длъжностни лица (вж. указ № 2022-433 от 25 март 2022 г. относно задължителната процедура по предварителна медиация, приложима към определени спорове за държавна служба и определени социални спорове).

Медиация при наказателни производства

В съответствие с член 41-1 от Наказателно-процесуалния кодекс, ако се окаже, че такава мярка може да осигури обезщетение за вредите, нанесени на жертвата, да отстрани вредата, произтичаща от престъплението, или да допринесе за реабилитацията на извършителя, главният прокурор може, преди да вземе решение по публичното производство, пряко или чрез омбудсман на главния прокурор, да организира медиация между извършителя и жертвата, по искане на жертвата или със съгласието на двете страни.

Медиацията при наказателни производства дава възможност на жертвата и извършителя да участват активно в разрешаването на проблемите, произтичащи от престъплението, и да поправят всяка причинена от престъплението щета. Посоченият процес се извършва от омбудсман по наказателни производства, който е назначен от главния прокурор, като той трябва да позволи на жертвата да се изразява свободно, да посочи фактите и да изрази очакванията си по отношение на понесената вреда и исканото обезщетение. За да се предотвратят повторни престъпления, извършителят трябва да осъзнае своите действия и последиците от тях чрез пряка конфронтация с жертвата.

Ако мярката за медиация при наказателни производства не бъде изпълнена заради поведението на извършителя, главният прокурор може да образува производство, освен ако не се появят нови доказателства. Медиацията при наказателни производства е забранена в случай на насилие, извършено между партньори в двойка, съгласно член 132-80 от Наказателния кодекс след Закон № 2020-936 от 30 юли 2020 г., с който се цели защита на жертвите на домашно насилие.

Нормативна уредба на медиацията

Националният „етичен кодекс“ на омбудсманите е приетият от ЕС.

Намесата на омбудсманите на предприятията също се основава на обществени принципи за действие.

„Акредитирани“ услуги по семейна медиация — това са услуги, за които се получава публично финансиране от Фонда за семейни надбавки, Взаимоспомагателния селскостопански фонд и Министерството на правосъдието — предприети с цел спазване на определени стандарти, свързани с предоставянето и качеството на тези услуги; тези стандарти са определени в национална референтна рамка.

През 2017 г. в административната медиация беше приета [етична харта](#) за омбудсманите по административни спорове.

Накрая в Наредба № 2017-1457 от 9 октомври 2017 г. относно списъците на омбудсманите към апелативните съдилища се определят условията за включването в такъв списък. Съгласно тези условия

омбудсманите трябва:

1. да не са осъждани, да не са обявявани в неспособност или да са лишавани от правата, изброени в бюлетин № 2 от досието им за съдимост;
2. да не са извършвали действия, противоречащи на честта, почтеността и морала, които са породили дисциплинарна или административна санкция под формата на отстраняване, спиране, прекратяване, отнемане на одобрение или отнемане на разрешение;
3. да имат доказано обучение или доказан опит, с който да удостоверят способността си да практикуват медиация за физически и юридически лица: Всяко физическо лице, което е член на юридическото лице и което изпълнява мерките за медиация, трябва да отговаря на определените за физическите лица условия.

Информация и обучение

Понастоящем във френското законодателство не се съдържа каквато и да е разпоредба за специално обучение по медиация.

Съществува държавна диплома за семейни омбудсмани (DEMF). Получаването на посочената диплома не е необходимо условие за практикуване на семейна медиация. То обаче се изисква за работа в акредитирана служба за семейна медиация.

По наказателноправни въпроси физическите лица, както и надлежно декларираните сдружения са оправомощени да изпълняват функции по медиация в рамките на юрисдикцията на общите и апелативните съдилища съгласно процедурите, посочени в членове R. 15—33—30 от Наказателно-процесуалния кодекс. Омбудсманите преминават през най-малко 35 часа начално професионално обучение, като до края на професионалния им живот продължават да преминават през обучения.

Какви са разноските, свързани с медиацията?

Извънсъдебната или съдебната медиация се заплащат от лицата, които прибегват до този алтернативен метод за разрешаване на спорове.

Медиацията не се заплаща, когато се използва една от множеството обществени медиации или когато е поръчана по наказателноправни въпроси. Същият е и принципът при обжалване на задължителна предпоставка за обжалване пред административния съд.

Хонорарите на омбудсманите могат да бъдат покрити от правна помощ съгласно предвиденото в членове 118-9 и следващите от Наредба № 91-1266 от 19 декември 1991 г. Тези хонорари не могат да надвишават обаче 256 EUR за една страна или 512 EUR за всички страни.

Що се отнася до разпоредена от съда медиация, хонорарите ще се определят от съдията, който определя съдебните разноски след изпълнение на задачата от страна на омбудсмана и въз основа на представен доклад или списък на разноските (член 119 от Наредба № 91-1266 от 19 декември 1991 г.). Съдията, който определя съдебните разноски, определя сумата на депозита и възнаграждението (членове 131-6 и 131-13 от Гражданския процесуален кодекс). Поради липсата на нормативно определени разноски единичната цена за предоставяне на услугите по семейна медиация е променлива.

При публично финансираните услуги по медиация е налице ангажимент да се прилага национална скала за финансовото участие на семействата в разноските. Финансовият дял, който трябва да се поеме от всяка страна за среща за медиация, варира от 2 до 131 EUR в зависимост от доходите на страните.

Възможно ли е принудителното изпълнение на споразумение, постигнато чрез медиация?

Когато страните постигнат споразумение то е обвързващо за тях, както и всеки договор.

Възможно е по желание на страните споразумението да бъде принудително изпълнено чрез подаването му за одобрение до компетентния съд (вж. член 1565 от Гражданския процесуален кодекс; член L. 213-4

от Кодекса на административното правосъдие), или съгласно закона от 22 декември 2021 г. от деловодството на съда по акта на адвоката.

Когато е образувано съдебно производство, член 131-12 от Гражданския процесуален кодекс предвижда, че въз основа на отправено искане от страните по спора представеното от тях споразумение се одобрява от съда, който разглежда делото.

В член L.111-3 1° от Кодекса за гражданските изпълнителни производства се предвижда, че споразуменията, постигнати чрез съдебна или извънсъдебна медиация, на които общите или административните съдилища са придали изпълнителна сила, представляват изпълнителни основания.

Що се отнася до медиацията при наказателни производства, в член 41-1 5 от Наказателно-процесуалния кодекс се предвижда, че ако извършителят се е задължил да плати обезщетение на жертвата, то тя може, в светлината на настоящия доклад, да поиска възстановяване на щетите в съответствие с разпоредбата за процедура за плащане, в съответствие с правилата, определени в Гражданския процесуален кодекс.

■ Последна актуализация: 19/04/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.